

RÆLINGEN KIRKES 75 ÅRS JUBILEUM

---

75 års jubileet feires således

Onsdag 12. september kl. 19.30: Festmøte i Gymnastikk-salen på Rud skole.

*

Torsdag 13. september kl. 19.30: Festmøte på Åsvang samfunnshus.

*

Lørdag 15. september kl. 12.30: Skolegudstjeneste ved kallskap. Ivar Eide.

*

Søndag 16. september kl. 11: **FESTGUDSTJENESTE** ved **prost Sunde og menighetsens prester.**
Etter gudstjenesten: Kirkekaffe på Bygdetunet.

Hilsen fra biskopen

Rælingen er et gammelt kirkested. Generasjon etter generasjon har her hatt sin helligdom. Men det ytre hus har jo måttet fornyes. For 75 år siden skjedde det en stor slik fornyelse. Og nå nylig har menigheten atter tatt et dugelig tak og satt kirkehuset i bedre og vakrere stand. Vi tør vel tro at kirken i dag står her stilligere og skjønnere enn noen gang før.

Jeg lykønsker av hjertet Rælingen menighet med den lange historie huset har, og ikke mindre med den fornyelse som er foretatt. Kirken her ved Øyeren strand er i sannhet en pryd for bygden. Må den nå fortsatt få være til åndelig velsignelse for menigheten!

Tidene forandrer seg og vi med dem. Da er det vår redning og vår lykke at det gis noe som står, som er uforanderlig og urokkelig. «Guds ord blir til evig tid!» Og som symbol på dette evige ord og til tjeneste for dette ordet skal Rælingen kirke med Guds hjelp bli stående her også i atom- og romfareralderen. Og vi som hører denne alderen til, trenger den ikke mindre enn farne slekter.

Gud signe jubileumssamværene og fremtidsdagene!

Johannes Smemo.

Festgudstjeneste klokken 11

PRELUDIUM

Sang av Rælingen menighetskor.
Innledningsord (sokneprest Karl Linder).

SALME

Hellig, hellig, hellig!
Herre Gud allmektig,
dag for dag vår lovsang
skal stige opp til deg.
Hellig, hellig, hellig!
Nådefull og prektig,
Fader, Sønn og Ånd,
all ære være deg!

Hellig, hellig, hellig!
synger helgenskarer,
kaster sine kroner
for dine føtter ned;
englehæres jubel
oppad mot deg farer,
du som var og er
og evig bliver ved.

Hellig, hellig, hellig!
Herre Gud allmektig,
jord og hav og himmel,
se alt skal prise deg.
Hellig, hellig, hellig!
Nådefull og prektig,
Fader, Sønn og Ånd,
all ære være deg!

SYNDSBEKJENNELSE

KYRIE

Herre Gud Fader i himmelen
miskunne deg over oss!
Herre Jesus, verdens Frelser,
miskunne deg over oss!
Herre Guds Ånd, vår trøster,
miskunne deg over oss!

GLORIA

Ære være Gud i det høyeste
og fred på jorden,
i mennesker Guds velbehag!

KOLLEKT BØNN

SALME

Kirken den er et gammelt hus,
står om enn tårnene faller;
tårner full mange sank i grus,
kløkker enn kimer og kaller,
kaller på gammel og på ung,
mest dog på sjelen trett og tung,
syk for den evige hvile.

SKRIFTLESNING fra salme 84

(Lars Jahr)

(Menigheten blir sittende under
skriftlesningen).

SALME

Herren vår Gud visst ei bebor
hus våre hender kan bygge,
arkepaulet var på jord
kun av hans tempel en skygge;
selv dog en bolig underfull
bygde han seg i oss av muld,
reiste av gruset i nåde.

SKRIFTLESNING fra Hebreerbrevet 10

(Magnus Waaler)

SALME

Vi er Guds hus og kirke nu,
bygget av levende stener,
som under kors med ærlig hu
troën og dåpen forener.
Var vi på jord ei mer enn to,
bygge dog ville han og bo, ..
hos oss med hele sin nåde.

SKRIFTLESNING fra Johannes Åpenbaring 21
(Karla Misje)

SALME

Give da Gud, hvor vi skal bo,
alltid når klokkene ringer,
folket må samles i Jesu tro,
der hvor fra oven det klinger:
verden vel ei, men I meg ser,
alt hva jeg sier, se det skjer!
Fred være med eder alle!

TROSBEKJENNELSEN

Sang av Rælingen menighetskor.

SALME

Gud Faders navn og ære,
hans huses helligdom
skal Jesu omsorg være;
derfor til oss han kom.

Fra alle jordens ender
han dem forsamle skal
som Herrens ære kjenner,
ja et utallig tall!

Et tempel har han bygget
og grunnet med sitt blod,
det får ei Satan rygget,
det står på klippen god.

Hver sjel som han mon savne,
skal i Guds kirkes bo
ham søke og omfavne,
og finne trøst og ro.

Der vil han alltid blive
forklaret i sitt ord,
og sakramenter give
av nådens rike bord.

Der, Jesus, vil du finnes,
av dem som søker deg!
Av dem skal kronen vinnes
— O Herre, hjelp du meg!

PREKEN

(Prost Anders Sunde)

SALME

Her er Guds hus og himlens port,
herfra det går en stige,
av ord og sakramenter gjort,
helt opp til himmelrike;
på den Guds engler treder inn,
Gud Fader selv på høyest trinn
sin fred vil oss tilsige.

Her er Guds hus og himlens port,
og jeg det visste ikke.
Jeg sovet har de timer bort
han bud meg ville skikke.
O vekk meg, vend fra jordens bo
med Jakobs sterke håp og tro
til himlen mine blikke!

Gud, send da dine engler ned,
la meg din røst få høre,
lys over meg en hellig fred,
la fienden meg ei røre!
Jeg er en fattig vandringsmann,
lov meg du til mitt fedreland
vil frelst meg arme føre!

SALME

Fyll med ånd vårt virke,
sign oss i din kirke,
led i lys oss frem!
Se ned til vår jammer,
gjør vårt hjertekammer
til et lysets hjem!
Løs oss dog
av syndens åk,
la oss fri i Kristus finnes,
til Guds hjerte bindes.

KOLLEKTEN FOR ORDET

VELSIGNELSEN

SALME

Milde Gud og folkefader,
sign vårt folk og fedreland!
Lat den sol som aldri glader,
kveikja liv frå støl til strand!
Giv oss heilag hug i barmen,
legg oss herdig kraft i armen,
som vår dyre fedrejord
bløma må i våre spor!

Høgt frå kyrkjehaug lat stråla
sannings sol i all sin glans!
Kveik kvar lærar til å måla
liv med liv for barnesans!
Lær dei små den glade lydnad,
klæd vår ungdom i din prydnad,
styrk oss mildt i manndoms år,
kron med fred dei gråe hår!

Slutningsord

(Kallskap. Ivar Eide)

POSTLUDIUM

Rælingen kirke – litt historie

Av lærer Olav Tveter.

Første gang vi hører om Rælingen kirke er i 1393. Biskop Øystein gir på den tid ut sin jordebok og regner da opp det jordgods som er tillagt kirken som prestelønn. Det var Bjørnholt, Vestersund, Støtterud og deler av Holt og Jahr.

Det står også nevnt et «Øyasæter Capel» som må ha ligget i Ytre Rælingen. Ved Jahr er det et jorde som blir kalt «Kjørkejorde», men navnet skulle tyde på at kapellet har ligget nærmere øya (øyene). Før reformasjonen lå således kirkene mye tettere enn de gjør i dag.

I den katolske tid må Bjørnholt ha vært prestegård i Rælingen. Det har vi to grunner for å tro. For det første var hele Bjørnholt kirkegods, og for det annet vet vi at de første prester som er nevnt, bodde på Bjørnholt. Jens Narvesen var prest i 1444, og den neste prest ble likefrem titulert med gårdsnavnet: Hr Peder på Bjørnholt 1460. Siden kom presten Jon Neridssen. Han bodde også på Bjørnholt og var visstnok prest like til reformasjonen i 1536.

Under Svartedauen døde mange mennesker også her i Rælingen, og mange gårder ble liggende øde. Men verst gikk det ut over prestene som var flittige til å besøke de sjuke. Det ble stor prestemangel og omkring 1400 ble derfor både Rælingen og Lørenskog slått sammen med Fet sognekall, og siden har Rælingen vært anneks under Fet, og under vekslende kår.

Biskop Jens Nilsson holdt visitas i Fet i 1591 og skriver i en beretning: «Fæd hoffuid Kircke haffuer 2 annexer, Ræling står på fallende fod og Faller og Borgen (ligger) øde.» Så rent ille kunne det likevel ikke være, for han sier det samme i 1598. Men det er rimelig at Rælingen kirke snart etter måtte restaureres. En gammel lysekrone fra 1496 (av messing) ble den gang tatt vare på og henger ennå i kirken. Den henger nå i koret og har talglys som blir tent på høytidsdagene.

Men kirken ble etter hvert for liten og ubekvem. Omkring 1650 åra må den igjen være blitt restaurert, for nå får den ny døpefont, 1654, og i 1661 en «stafferet prædikestol og altertavle». En gammel kirkeklokke fra før denne tid har hengt i tårnet like til 1923.

I 1700 åra er kirken igjen restaurert, denne gang var ungdommen i Rælingen med og hjalp til å sette opp et nytt galleri, og en tid etter kunne sognepresten berette: «Fet

og Rælingen kirker er av tre og holdt i temmelig god stand. Dog er Rælingen kirke meget ubekvem at holde tjeneste i, der er og intet sakristi, som dog er høilig fornøden». Presten og dåpsbarna benyttet da et kammers på Fjerdingby. I regnvær og kulde var jo det litt ubekvent.

Etter reformasjonen ble kirker og kirkegods lagt under Kronen. Men under den store nordiske krig kom kongen, Fredrik den 4de, i stor pengeknipe og måtte tilsist selge kirkene til privatfolk. Fet og Rælingen kirker med tilliggende jordegods ble solgt ved skjøte av 22. mars 1723 til foged Johan Henrik Munch på Refsum i Sørum for 2050 riksdaler. Han solgte igjen til foged Jonas Dedekam på Rudsberget i Rælingen før 1735, og i 1767 var lensmannen i Fet, Ole Nerdrum, blitt kirkeieier. I 1820 eide klokker Ole Wennevold i Ullensaker kirkene i Fet, og han skulle ha fått dem i bryllupsgave.

Den 12. januar 1854 ble kirkene kjøpt tilbake av Fet kommune for 3750 spesiedaler, skjøtet tinglyst i mars 1854. Branntakst ble holdt med Jens Olsen Fjerdingby som kirkeverge. I taksten heter det:

Rælingen kirke opført av tømmer utvendig panelet og malt med komposisjonsfarge, indeholder:

- a. Et sakresti (nåværende koret) med 3 fag vinduer med en alter-tavle og døbefundt med en dør.
- b. I kirkens skib er anbragt 31 stolesteder og 10 fag vinduer med en dobbelt dør. På forsiden er en ipanelet forgang med opgangstrap til loftet med en dør.
- c. På loftet er et orgel.
- d. Til taarnet er 2 opgangstrapper hvori er 2 klokker. Kirken er i skibet $16\frac{1}{2}$ alen lang, $15\frac{1}{4}$ bred, $10\frac{1}{2}$ høi. Sakrestiet 9 alen langt, 10 alen bredt, $9\frac{1}{2}$ høit. Kirken er tekket med bord og sten. Taxeres for 1400 spd. Kirkevergen med de øvrige fant denne takst passende.

Etter all beskrivelse var det en gammel og liten kirke som kommunen hadde overtatt. Det er derfor naturlig at kirken måtte utvides (mot vest) i 1887 da byggmester Johnsen fra Nes foresto byggingen. Nå ble kirken omtrent slik den ser ut i dag. Fra denne tid er det skrevet i kaldsboka: «Rælingen kirke er nu en smuk og hyggelig kirke. Den har en altertavle, kopi ved Singdahlsen efter A. Tidemands «Opstandelsen», gave fra konsul W. Egeberg, samt nyt orgel. Kirken har nu baade sakristi og barnekammer».

Ved ombyggingen i 1887 ble det gamle verdifulle inventar skiftet ut og erstattet med nytt, slik som oppfatningen var dengang. En utskåret altertavle i stil med prekestolen er helt borte. Prekestolen ble solgt for noen få kro-

ner til trelasthandler Kaasen som bodde på Vestersund. Alle de løse ornamentdeler blev da tatt av prekestolen og benyttet til et bokskap som Kaasen laget. Maleren Henrik Sørensen fikk kjennskap til dette og fikk beveget eieren til å ta de gamle ornamentdeler av skapet og sende dem til Riksantikariatet. Der lå de i adskillige år inntil prekestolen nå er blitt restaurert.

Døpefonten har hele tiden vært oppbevart i Rælingen, det meste av tiden i familien Martin Nybak's eie. Den er nå ved deres imøtekommenhet gitt tilbake til kirken til jubileet.

I kirketårnet er den gamle fløyen oppbevart. Den har bokstavene M. J. T. og årstallet 1702. Fløyen må derfor være en gave fra daværende sogneprest, Mogens Johansen Theiste, som døde i 1715. Før 1923 hang det også 2 eldgamle kirkeklokker i tårnet. Den minste som var eldst, hadde ingen synlig innskrift, men på den store klokke stod bokstavene: A. G. S. R - A. N. S -TESIJL - Anno 1701. Over disse var en ekekrans med monogrammet F 4, altså Fredrik den fjerde. På kalken som nå brukes står innskriften IHESYS. En gammel lenestol med skinntrekk står nå i koret og har denne påskrift: «Foræret af Barbra (og) Hans Stalsberg Anno 1736». Hans Stalsberg var sønn av lensmannen i Skedsmo, men han hadde arvet Aamodt i Rælingen, og her bodde også hans datter som var gift med en (Stabel) Claus Clausen i ovennevnte år.

I 1937 holdtes 50 års jubileum for den restaurerte kirke, med biskop Berggrav som gjest. Kirken ble da malt både innvendig og utvendig. I 1955 ble det bygget til et nytt sakristi (barnekammer) bakenfor koret, og etter krigen i 1949, ble det i et møte sammen med restaureringskonsulent Finn Krafft i Riksantikariatet besluttet å restaurere den gamle prekestol fra 1661 og sette den opp i kirken. Den gamle døpefont fra 1654 er også kommet på plass.

I 1957 ble det innlagt nytt lysanlegg i kirken, med en ny vakker lysekrone over midtgangen.

Til 75 års jubileet i 1962 er kirken igjen oppusset og malt. Rælingen kommune har her tatt et stort løft, idet kirken er malt både innvendig og utvendig. De innvendige farger er foreslått av fargekonsulent Ove Quale i Riksantikariatet. Til jubileet er det malte gulvet blitt slipt trehvitt og mosegrønt gulvteppe er anskaffet. Alterbordet er nytt og gjort bredere enn altertavlen. Knefallet rundt alterringen er også gjort bredere og mer bekvemt; her er den røde flyel skiftet ut med brunt skinntrekk. I 1961 ble det lagt inn elektrisk oppvarming som er svært effektiv. De nye vin-

duer med dobbelte ruter (de innerste av farget antikk glass) er vakre og gjør sin nytte.

Et stort løft ble tatt ved anskaffelse av nytt orgel i 1956, innviet 1. påskedag. Det ble levert av orgelbygger Jørgensen, Oslo. (Se nedenfor om kirkens orgel).

Det gamle orgelet måtte «trædes» med belg. Og den siste belgetreder i Rælingen kirke var Mina Hammeren som begynte da hun var 60 år og holdt trofast ut til hun var 87½ år gammel, da det nye orgelet ble tatt i bruk. Da fikk hun en æreslønn av kommunen.

Gaver til jubileet.

Fra flere institusjoner har man til 75-års jubileet motatt store og verdifulle gaver, og vi benytter her anledningen til å si en hjertelig takk for den interesse og oppmerksomhet som man på denne måten har vist vår kirke:

Fra Fet og Rælingen Sparebank kr. 2000.— til utstyr i kirken — anvendt således: Nattverdkalk, disk, brødeske og vinkanne, alt i sølv.

Fra Rælingen Bondekvinnelag: Nytt antependium.

Fra Øvre Rælingen Husmorlag: Ny alterduk.

Fra Ytre Rælingen Husmorlag: Nytt døpefat i tinn.

Fra Marthe og Martin Nybaks barn: Gammel døpefont gitt tilbake til kirken.

Blant menighetslemmene er dessuten samlet inn midler til en ny messehagel.

Prester i Rælingen (Fet)

Følgende har vært prester i Rælingen:

Den første presten vi hører om er Jens Narvesen i 1444. Så kommer Hr. Peder på Bjørnholt 1460. Jon Neridssen bodde også på Bjørnholt, antagelig til 1536.

Etter reformasjonen fikk vi sokneprest sammen med Fet, og disse er funnet i tingbøker og kaldsboka i Fet:

Hr. Marcus, første lutherske prest,	død 1570
Hr. Rasmus (Fet kirke ble da flyttet fra Hof),	» 1589
Engelbret Svenningsen	» 1597
Thomas Jørgensen	» 1603
Ambrosius Augustini	» 1623
Hr. Christen, en jydsk mann,	» 1649
Johan Kock	» 1652
Peder Tvef, holdt kun en messe,	» 1652
Christopher Kraft	» 1666
Johan Theiste	» 1684

Mogens Theiste	»	1715
Jens Hammer, før kapellan i Aker, til Fet 1715,	»	1730
Just Munch	»	1733
Peder Hjort, før rektor i Kristiansand, i Fet 1733—1738. Han er forfatter av den kjente Fetsangen «O deilige Feet».		
Peder Blegraf, før kapellan på Toten	»	1760
Peder Egede, før misjonær på Grønland	»	1789
Paul Christophersen Holbye	»	1791
Otto Ottesen,	sokneprest	1791—1818
Otto Christian Ottesen, sønn av foranst. »		1818—1843
Ottesen ble da forflyttet til Ø. Toten.		
Nils Rosing Bull	»	1843—1857
Niels Landmark	»	1858—1872
Christian Ludvig Rode	»	1872—1885
Christian Engebret Nicolaisen	»	1886—1905
Bendiks Christian Blom	»	1906—1919
Sigvald Bernhard Refsum	»	1919—1930
Andreas Vilhelm Agersborg Fliflet	»	1931—1943
Øivind Ferdinand Nicolaisen, konst. sokneprest		1945—1947
Fredrik Andreas Haugen,	sokneprest	1947—1959
Karl Antonius Linder	»	1959—
Ivar Eide, hjelpeprest i Fet 1955, kalls- kapellan fra 1957, med Rælingen som særlig virkeområde.		

Kirkesangere (i senere tid:)

Jens Amundsen Hol
Haldor Nordby
A. O. Dørumsgård
Johannes Lystrup
Karl Rud
Lars Jahr (fra 1953.)

Kirketjenere og gravere:

Mads Hammeren
Kristian Madsen Hammeren
Torsten Grina
Ole Halvorsen Norum
Ole Bergersen Sørleie
Sigurd Næss
Alfred Hammeren (fra 1928.)

Kirkeverger:

Jens O. Fjerdingby
Hans Krogstad på Holt
Sigurd Næss
Jacob Jacobsen
Otto Sannum
Haakon Tjernshaugen (fra 1956.)

Organister:

Johan J. Kjus
Lauritz Barkenes
Johan Grimeland
Per Mork
Karl J. Fjerdingby
Schach Lystrup
Erling Berger
Bjørn Bjørklund (fra 1945.)

Menighetsøster:

Karla Misje (fra 1959.)

Menighetsrådet:

For tiden består rådet av følgende:

Magnus Waaler, formann
Lars Jahr, nestformann
Olav Gorset, sekretær
Sverre Arnesen, kasserer
Edgar Kristiansen
Karla Misje
Leif Tjernshaugen
Elisabeth Thorbjørnsen.

Litt om kirkens orgel

Vi hører intet om kirkens orgel i katolsk tid. Det har sin naturlige årsak, siden sangen og messetonen var det eneste som var tillatt i katolske kirker. Det var først med reformasjonen at kirkeorglet holder sitt inntog i kirkene utover i landmenighetene. Men ennå går det lange tider før de små kirkene får orgler. Desto mer merkelig er det at Rælingen kirke allerede i begynnelsen av 1700 tallet har et orgel, plasert oppe i koret. Det kan vi finne av et dokument fra høsttinget i Skedsmo fra 1734.

Denne orgeltype har vært et *l i t e p o s i t i v*, som var det eneste som ble anvendt i mindre kirker på denne tid. I et nytt dokument fra 1835 fortelles at dette orgel er blitt flyttet til inngangsdøren, noe som lett forklares ved det dype kirkemusikalske forfall som satte inn i hele vår kirke i begynnelsen av det 19. århundre. Orglene forfalt mer og mer, salmesangen ble etter hvert en seig, slepende sang uten rytme. Noen liturgi utenom salmesang, opplesning av Skriften og preken forekom meget sjelden. I 1869 må orglet ha blitt dårlig, for det heter at pipene ble utdelt til barna i soknet gratis, altså som leketøy! Men noe må nok ha vært i brukbar stand, for menigheten har hele tiden en ansatt organist.

I 1887 får kirken et «nytt» orgel oppe på galleriet. Men hvor mye som er nytt, og hvor mye som er bygget inn i det nye orgel av det gamle må en sette et spørsmålsteget etter. Orglet hadde opprinnelig bare et manual med anhangspedal som skikken var på den tid. Først mange år senere, omkring 1920 ble en selvstendig stemme kjøpt inn og plasert i pedalen. Det er bare å bemerke at hverken denne stemmen eller de to store pipestemmer av metall som orglet inneholdt var avpasset slik hverandre slik at de smeltet sammen.

I 1956 fikk kirken sitt nåværende orgel, et elektrisk unitorgel med 5 store grunnstemmer. Ved hjelp av et sinnrikt elektrisk system kan disse oppdeles i små stemmer, og frembringer da en variert og mangfoldig orgelklang.

Hvem det er som har bygget kirkens første positiv, fremgår ikke av noe dokument. Men det er vel ikke urimelig at dav. stadsrucikant i Christiania, Hendrik Meyer, har formidlet innkjøpet, en rett og plikt han hadde i sin stilling som kongelig forvalter av all musikk i byen og omegnen.

Orglet som kirken fikk i 1887 ble bygget opp av Skipvedt orgelfabrikk, og senere reparert og forbedret av Olsen og Jørgensens orgelfabrikk, Christiania. Kirkens nåværende orgel er bygget av orgelbygger Jørgensen, Oslo.

Da kirken i 1956 fikk sitt nåværende orgel, ble det gamle tatt ned og pakket bort. Ved nøye gransking av pipene inne i orglet, fant undertegnede organist Bjørklund holdpunkter for å hevde at kirkens gamle kororgel muligens var innebygget i det orgel kirken fikk i 1887. I hvert fall kunne uttalelsen fra 1869 om at pipene var utdelt til barna tydelig sees på stemmene, som bare delvis hadde fått nye piper, slik at stemmene representerte et lappverk av materialer og kvalitet. Undersøkelsene har vært forelagt eksperter, som støtter denne oppfatning, og Riksantikvaren, som er meget interessert i saken, har skaffet til veie dokumenter som bekrefter at antakelsene nok er riktige. I samarbeid med orgelbygger Nilsen i firmaet Jørgensen & Co. vil nå dette kororgel bli rekonstruert til kirkens 75 års jubileum, og få tilbake sin gamle plass oppe i koret. Kulturhistorisk vil dette instrument bli ganske enestående i sitt slag, og en rik tilvekst til kirkens gamle inventar

Bjørn Bjørklund.

Et gammelt dokument

Nedre Romerike Sørenskriveri Utskrift 8/79.

1725 den 24de November ¹⁾ — Blef da først Rellings Annex Kirkes ornamenta og Inventaria efterseet, som be-
stoed I efter skrefne —

- 1 Sølf Kalck og Disk forgylt uden og inden
- 1 Sølf obelat æske
- 1 Sort fløyels mæssehagel med brede Sølfsnorer om
- 1 Closter Leritz mæsseserck
- 1 Sort skarlagens alterklæde med guldsnorer og knip-
linger om, foræret af hr. Claus Pedersen og Kiersten
Samuels Datter 1712
- 1 fiin Closter Læritz alterduk med brede kniplinger
om, Iligemaade af forige foræret
- 1 dito tørklæde at lægge over Kalch og Disk
- 1 par store tinstager til voxlius
- 1 par mindre dito til tælgelius
- 1 nye Alterbog
- 1 dito Psalmebog
- 1 handløgte
- 1 mæssing lysekroner har vaaren paa 12 armer, nu 2de
borte
- 1 mæssing fad i Fundten
- 1 dito Bæchen
- 2 klocker i Taarnet
- 1 Kirkestie fordervet

Kirkeværgerne berattede at alle kirkens leie kiør var
i behold.

Dernest blef bemelte kirkes Bygning og Indredning
efterseet og begransket, samt nøye overveiet hvad mate-
rialer til dens Reparation kunde behøves og hvad det in
Summa kunde koste.

Kirken i sig selv er bygget af furetømmer, som er klæd
uden paa med bord, hvorføre mand iche egentl: kand see
Væggernes tilstand, men saa vit erfares kunde passeere.

Ligeledes klædningen uden paa, men behøver tiære
bredning, hvortil medgaar 6 tønder tiære. Gulvet i kirken,
hvorudi bordene nogenledes passerer, men maa optages
formedelst tilfaretz underleggelse eftersom der er intet
gulf udi eller under stolerne, som og tillige maa nedtages,

¹⁾ Kirken var på den tiden, i 1725, i privat eie, idet kirken
med tilliggende jordegods i 1723 ble solgt til foged Johan Hen-
rik Munch på Refsum i Sorum.

til samme at reparere og færdig gjøre behøves 6 tylter Saugtømmer til 300 gode og tykke bords skiørsel, item til tilfarer 2 tylter 12 alen tømmer.

Paa Pulpituet er ikun en Rad Benke, der ere saa forfaldne at ingen med sikkerhed derpaa kand sidde; og som en Rad er forlidet formedelst tiltagne mengde af Mennesker, saa behøves derpaa 2de Rader, hvortil kand medgaae $\frac{1}{2}$ tylt Saugtømmer af fuldkommen lengde til 2 tylter $1\frac{1}{2}$ tomme planker.

Loftet i kirken behøves nyt, hvortil maa anskaffes $3\frac{1}{2}$ tylt ordinaire Saugtømmer til 200 bords Skuur.

Taget paa kirken saa velsom Choret er tæchet med tagsteen som ere gandske forfalden, og mangfoldige deraf borte, Item Vindskierne forraadnede, hvortil behøves omtrent 3000 tagsteen og 9 læster kalk, Item 3 a 4 Stocker Saugtømer til 2 tylter bord.

Til kirken er bygget et Støcke Nye Bygning af Smaat Gran tømmer, klæd uden paa med Bord, hvorpaa tornefoden er sadt, der er af Rejseværk og Iligemaade med Bord overklæd, men som bemelte Sperreværk er alt for Svagt saa at tornet saavelsom Bygningen i sig self gandske røster, naar med klokkerne ringes, hvorfor tornet saavelsom Sperreverket inden udi med Spirer og Bielker vel maa bebindes, Iligemaade maa tornet saavelsom tornefoden med nye Bordklædning forsynes, eftersom den forige gandske af hakkespethuller er ruineret, hvilket og derefter døgtig maa tiærebreddes, ligeledes vil og tornefoden Veies, som er nedsiunken, og der under en Muur af Kampsteen sættes. Hvortil behøves 1 god fure Spire som Bielkerne kand bebindes udi af 16 alen lang — 10 tommer tyk i toppen, 1 tylt 16 alen Bielker, 1 tylt af 10 alinger, 18 fuldkommen læs kampsteen, 1 læst kalk, 5 tylter Saugtømmer af god lengde til 300 Bords skuur — Item 4 tønder tiere.

Vaabenhuuset er forraadnet og behøves Nyt, dertil vil medgaae 2 tylter Huustømmer af 14 alens lengde Item $2\frac{1}{2}$ tylt Saugtømmer til 150 Bords skiørsel, Svalen for Choret Iligemaade, dertil maa anskaffes 1 tylt Huustømmer af 14 alens lengde. Saa og 1 tylt Saugtømmer til 50 Bords skuur. Hvad Spiger og Jern med andre materialer som til denne Reparation kunde medgaas, kand just iche giøres noget vist facit over, Iche heller om meere eller mindre end som andført behøves kand, hvilket alt nærmere efter arbeidets fuldfærdigelse ved en holdende besigtelse og taxation kand erfares, saavelsom hvad arbejdsløn kunde beløbe, Imidlertid kand iche rettere skiønnes saa fremt alting af Kirke Proprietarien skal andskaffes og bekostes — kand berørte Kirke Iche ringere I fuldkommen stand bringes end med = 600 rd.

Etterskrift

Det vesentligste av det historiske stoff i dette jubileumsskrift er samlet og nedskrevet av lærer Olav Tveter, -- et svært arbeid som vi er ham stor takk skyldig for.

Som man vil skjønne, er kirkens historie i Rælingen langt mer enn 75 år. Når vi likevel feirer dette jubileum, er det fordi kirken i sin nåværende skikkelse er så gammel og helt bærer preg av 1880-årenes stil og smak.

Jubileet har vært lagt opp og arrangert av en komité bestående av: Bjørn Bjørklund, formann, Lars Jahr, Sverre Arnesen, Karla Misje og Signe Melhus.

Så er det vårt håp at jubileet ikke bare skal betegne et tilbakeblikk og en avslutning, men en inspirasjon for Guds rikes sak i vår menighet og en større samling om Guds ord og sakramentene.

Menighetsrådet og prestene.

